

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 10 och 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 15 och 18 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts beredskap att betala pensioner och ersättningar i tid tryggas. För att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet skall förbättras föreslås att hälften av avkastningen av placeringar inom pensionssystemet under åren 2001—2004 överförs till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts disposition. Genom statens likviditetsbelopp tryggas därtill Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts behov av oförutsedd kortfristig finansiering. Till lagen

om pension för lantbruksföretagare fogas också fullmakt att genom förordning ändra förfallodagarna för försäkringspremierna.

Samtidigt föreslås att de bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som gäller beräkningen av finansieringsandelarna och uppbörden av försäkringspremier preciseras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2001.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Kostnaderna för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts verksamhet

I kostnaderna för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts verksamhet ingår pensionsutgifter, kostnader orsakade av rehabilitering och grupplivförsäkringskostnader i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), ersättningsutgifter i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), utgifter för sjukdagpenningar i enlighet med lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991), utgifter för generationsväxlingspensioner i enlighet med lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), utgifter för avträdelsetöd i enlighet med lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994), utgifter för avträdelsetersättning i enlighet med lagen om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare (1330/1992), utgifter för nedläggningsstöd i enlighet med lagen om stöd för nedläggning av jordbruksproduktion (1340/1996), utgifter för avträdelsepension i enlighet med lagen om avträdelsepension (16/1974) samt pensionsanstaltens rörelse- och förvaltningskostnader. Därtill har Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hand om avbytarservice i den omfattning som föreskrivs i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996). Beloppet av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts pensions- och ersättningsutgifter uppgick 1999 till ca 3 700 milj. mk medan rörelse- och förvaltningskostnaderna, med undantag av kostnader orsakade av arbetsskydds- och avbytarserviceverksamheten, var ungefär 120 milj. mk.

1.2. Finansieringskällor för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts pensions- och olycksfallsförsäkrings-system

Bestämmelser om finansieringen av pensionsförsäkringen för lantbruksföretagare finns i 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare. Kostnaderna för pensionsförsäkringen för lantbruksföretagare betalas av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och staten. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts finansieringsandel består av försäkringspremierna, minskade med Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts skäliga förvaltningskostnader, och av avkastningen av placeringar. Som försäkringspremier beaktas inte sådana obetalda försäkringspremier som lämnats in för utsökning eller bevakats i konkurs eller ingår i ett företags saneringsprogram, i ett betalningsprogram för en person som är föremål för skuldsanering eller i en motsvarande frivillig skuldsanering. I övrigt svarar staten för kostnaderna för pensionsförsäkringen för lantbruksföretagare. Staten svarar likväl bara för en tredjedel av kostnaderna för grupplivförsäkringen. Staten deltar inte heller i finansieringen av i 11 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd frivillig tilläggspensionsförsäkring för lantbruksföretagare. Pensionsutgifterna för frivillig tilläggspensionsförsäkring jämte motsvarande förvaltningskostnader täcks i sin helhet med premieintäkterna av tilläggspensionsförsäkringen.

I samband med en pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare betalar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt också andra arbetspensioner som hör till den privata sektorn. Ersättning för kostnaderna för dem får Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt av de pensionsanstalter som sköter ifrågavarande system. Pensionsskyddscentralen betalar

månatligen ett förskott på ersättningarna för dessa kostnader. Pensionsskyddscentralen utreder årligen de slutliga kostnaderna. På motsvarande sätt betalar de andra pensionsanstalterna inom den privata sektorn i samband med sina egna pensioner också pensioner enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Dessa pensioner, som skall bekostas av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, beaktas i den utredning Pensionsskyddscentralen gör och fogas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts pensionsutgifter enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. År 1999 betalade Pensionsskyddscentralen 468 milj. mk i förskott till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt medan det belopp som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt erhöll av Pensionsskyddscentralen i ersättning för de slutliga kostnaderna uppgick till 462 milj. mk.

Bestämmelser om finansieringen av olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare ingår i 15 och 16 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Kostnaderna för olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare finansieras genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel, statens andel och avkastningen av placeringar. Lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel och statens andel är vardera 32,95 procent av totalkostnaderna. Från statens andel avdras likväl en proportionell andel som motsvarar beloppet av de frivilliga grundförsäkringarnas arbetsinkomster, och motsvarande belopp fogas till de försäkrades andel. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringssystem finansieras med grundskyddsandelen till den del i ersättningarna enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ingår kostnader, som annars skulle finansieras av lantbruksföretagarnas pensionssystem eller av folkpensions-, sjukförsäkrings- eller familjepensionssystemet. För grundskyddsandelen svarar dels Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i egenskap av verkställare av lagen om pension för lantbruksföretagare, dels Folkpensionsanstalten. Eftersom staten delvis också svarar för kostnaderna för sistnämnda system har staten via grundskyddsandelen även indirekta kostnader för olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare.

De pensionsutgifter och förvaltningskostnader som orsakas av generationsväxlingspensioner enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare sammanläs enligt 41 § i nämnda lag med motsvarande kostnader enligt lagen om pension för lantbruksföretagare på det sätt som anges i 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare. Kostnaderna för de övriga avträdelssystemen (avträdelsestöd, avträdelseersättning och avträdelsepension samt nedläggningsstöd) betalas av statens medel som skilda poster.

1.3. Försäkringspremieinkomsten

Vid ingången av 2000 fanns det totalt ca 105 000 försäkrade med obligatorisk försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, ungefär 6 000 försäkrade med frivillig pensionsförsäkring och ca 23 000 försäkrade med frivillig arbetsolycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Under år 2000 uppbär Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hos de försäkrade ungefär 725 milj. mk i pensions- och grupplivförsäkringspremier för lantbruksföretagare samt ca 67 milj. mk i försäkringspremier för arbetsolycksfallsförsäkring enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

Bestämmelser om betalning av försäkringspremier ingår i 17 § förordningen om pension för lantbruksföretagare (667/1969). En försäkringspremie enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare uppbärs i samband med pensionsförsäkringspremien för lantbruksföretagare på de betalningsdagar som avses i förordningen om pension för lantbruksföretagare. Vardera premien uppbärs hos den försäkrade med samma premiekort. De försäkrade betalar försäkringspremien i en, två eller tre rater utgående från det sammanlagda beloppet av pensions- och olycksfallsförsäkringspremierna. Om premien är mindre än 1 448,98 mk per år är betalningsdagen den sista dagen i maj. Betalningsdagarna är den sista dagen i februari och augusti, om den årliga premien är 1 448,98 - 4 346,95 mk. Om premien överstiger 4 346,95 mk per år är betalningsdagarna den sista dagen i februari, maj och

augusti. Markbeloppsgränserna anges i index för 2000.

Av de försäkrade betalar ungefär 85 000 sin försäkringspremie i tre rater medan 24 000 betalar den i två rater. De som betalar sin försäkringspremie i en rat har alla en frivillig försäkring, ca 2 000 är pensionsförsäkrade och 23 000 olycksfallsförsäkrade.

1.4. Förskotten på statens andelar för pensions- och olycksfallsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare

Bestämmelser om förskotten på statens andelar för pensionsförsäkringssystemet för lantbruksföretagare finns i 20 § förordningen om pension för lantbruksföretagare. För täckande av utgifterna för lantbruksföretagarnas pensionssystem fastställer social- och hälsovårdsministeriet i november varje år förskottet på statsandelen för följande kalenderår. I juni varje år fastställer ministeriet det slutliga beloppet av statsandelen för föregående kalenderår och justerar samtidigt förskottsraternas belopp för årets senare hälft. I november varje år justerar ministeriet dessutom beloppet av den förskottspost som skall betalas för december.

Social- och hälsovårdsministeriet betalar förskottet på statsandelen till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i 12 rater den första dagen i varje månad. Då förskottet på statsandelen betalas sammanslås generationsväxlingspensionsutgifterna med utgifterna enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Av förskottsbeloppet betalas för

januari	13 %	juli	10 %
februari	10 %	augusti	10 %
mars	4 %	september	4 %
april	8 %	oktober	8 %
maj	10 %	november	10 %
juni	5 %	december	8 %

Under år 1999 betalade staten sammanlagt 2 119 milj. mk i sådana förskott på statsandelen som avses i 20 § förordningen om pension för lantbruksföretagare. Den slutliga statsandelen inom pensionssystemet för lantbruksföretagare var år 1999 sammanlagt ca 2 120 milj. mark.

När det gäller olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare betalar staten, Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt månatligen i förskott ett belopp som motsvarar beloppet av deras uppskattade andelar. Fastställandet och periodiseringen av samt betalningsdagarna för förskotten, varom föreskrivs i 7 och 8 § förordningen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (375/1982), är desamma som i fråga om förskotten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Under år 1999 betalade staten sammanlagt 63 milj. mk i sådana förskott på statsandelen som avses i 16 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Den slutliga statsandelen var år 1999 sammanlagt ca 61 milj. mk. Folkpensionsanstaltens förskott och slutliga andel av kostnaderna var ca 50 milj. mk.

Jord- och skogsbruksministeriet betalar månatligen i lika stora rater förskotten på statsandelarna för avträdelssystemen (med undantag av generationsväxlingspension). Bestämmelser om fastställande av förskotten samt om betalningsdagarna för dem finns i förordningen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1583/1994), förordningen om avträdelsepension (258/1974) och förordningen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1468/1992). Under år 1999 betalade staten sammanlagt ca 710 milj. mk i förskott på statsandelen för avträdelssystemen (med undantag av generationsväxlingspension). Den slutliga statsandelen inom avträdelssystemen var år 1999 sammanlagt ca 715 milj. mk (varav Europeiska unionens andel var 91 milj. mk).

1.5. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts tillgångar

Enligt 13 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant det lydte fram till utgången av 1981, betalade staten i understöd till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hälften av de på nämnda lag baserade utgifterna för pensioner och andra förmåner, med undantag av utgifterna för förmåner enligt frivillig tilläggspensionsförsäkring. Om de försäkringspremier pensionsanstalten erhållit, avkastningen av placeringar och statens un-

derstöd tillsammans inte räckte till för att täcka utgifterna för förmånerna och pensionsanstaltens kostnader betalade staten det bristande beloppet i form av ett tilläggsunderstöd. Fram till 1975 räckte försäkringspremierna, avkastningen av placeringar och statens andel, dvs. hälften av pensionsutgifterna, till för att täcka Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts löpande utgifter. Det överskott som uppstod i form av skillnaden mellan inkomsterna och de löpande utgifterna fonderades. Från och med nämnda år betalade staten också ett tilläggsunderstöd, varför det inte längre uppstod något överskott som kunde läggas till fonden.

Vid utgången av 1974 uppgick fonden till ca 68 milj. mk. Efter det har fonden ökat bl.a. på grund av de avkastningar av placeringar som överstigit normavkastningen samt på grund av skillnaden mellan de faktiska förvaltningskostnaderna och de normerade förvaltningskostnaderna. Tekniskt sett har fonden också ökat på grund av att ändringar i utsökningsfordringarna har bokförts på fonden.

Fonden fungerar i Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som en garant för betalning av förmåner enligt pensionssystemet för lantbruksföretagare och avträdelssystemen. Fonden uppgår i detta nu till ca 133 milj. mk. Av detta belopp utgör utsökningsfordringarnas andel ungefär 31 milj. mk. Därtill skall även aktiverade utgifter för anläggningstillgångar samt normala försäkringspremie- och räntefordringar, totalt ca 65 milj. mk, täckas med fondens medel. Av fondens medel står i praktiken sålunda ca 35 milj. mk till förfogande för att trygga pensionsanstaltens likviditet.

I olycksfallsförsäkringen har likviditeten tryggats genom egna fonder i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Fonden för arbetstidsolycksfallsförsäkringen uppgår i detta nu till ca 214 milj. mk och fonden för fritidsförsäkringen till 68 milj. mk. Fonderna räcker till för att trygga likviditeten i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringssystem. Fonderna enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan inte användas för att trygga likviditeten i lantbruksföretagarnas pensionssystem och avträdelssystem.

1.6. Problem som anknyter till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 30 november 1999 en arbetsgrupp för att utreda de problem som anknyter till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet. Arbetsgruppens förslag publicerades i en promemoria given av arbetsgruppen för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet (Social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemorior 2000:6).

Arbetsgruppen konstaterade att Finlands anslutning till Europeiska unionen har medfört att inkomstbildningen för lantbruksföretagare har ändrats och att deras totalinkomst nu inflyter tidsmässigt på ett annat sätt under året. En betydligt större andel av lantbruksföretagarnas inkomster består nu av de stöd som staten betalar. I synnerhet de stöd som baserar sig på åkerarealen betalas i huvudsak i slutet av året. Med tanke på inkomstbildningen för de försäkrade infaller förfallodagen för den tredje raten av de försäkringspremier som Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt uppbär, dvs. den sista dagen i augusti, alltför tidigt.

Pensions- och ersättningsutgifterna är ungefär 97 procent av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts utgifter. Utgifterna fördelar sig jämnt på hela året. Arbetsgruppen konstaterade att om en fortgående likviditet skall tryggas måste även Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts inkomster, dvs. ovan relaterade försäkringspremieinkomster samt statens, Folkpensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens förskott, anvisas jämnt i relation till utgifterna.

Med avseende på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet är månadens början den kritiska tidpunkten. Då skall pension betalas till drygt 200 000 pensionstagare och det sammanlagda beloppet av dessa pensioner är för närvarande ungefär 330 milj. mk per månad. Även om de försäkrade betalar sina försäkringspremier före förfallodagen står alla betalningar av betalningstekniska orsaker inte till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts disposition den första dagen i därpå följande månad, dvs. då pensionerna betalas. I praktiken betalas en del av försäk-

ringspremierna för sent, vilket ytterligare försämrar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet. Förskottsbetalningarna på statsandelarna har fördelats på de olika månaderna under antagande att merparten av föregående månads försäkringspremier står till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts disposition då pensionerna för följande månad betalas.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kan använda den fond som uppkom under förra delen av 1970-talet till att trygga betalningen av pensioner enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och förmåner inom avträdelssystemen. Det belopp, ca 35 milj. mk, som står till förfogande för detta ändamål är enligt arbetsgruppen tillräckligt bara om felbedömningarna i fråga om förskotten på statsandelarna och Pensionsskyddscentralens ansvarsfördelningsförskott hålls på en skälig nivå. Arbetsgruppen ansåg att det även efter det de av arbetsgruppen föreslagna ändringarna i tidtabellerna för försäkringspremierna har genomförts kan uppstå likviditetsproblem för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, i synnerhet i slutet av året.

2. Propositionens mål och föreslagna ändringar

2.1. Allmänt

Huvudsyftet med propositionen är att i enlighet med de förslag arbetsgruppen för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet presenterat trygga Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts beredskap att betala förmåner enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i tid. Bestämmelserna om betalningsdagarna för försäkringspremierna liksom också om periodiseringen av förskotten på statsandelen är till sin karaktär sådana att det är motiverat att även i fortsättningen föreskriva om dem på förordningsnivå. Därför skulle arbetsgruppens förslag till den del de gäller betalningsdagarna för försäkringspremier och periodiseringen av förskotten på finansieringsandelarna genomföras genom ändringar i förordningen om pension för lantbruksföretagare och förordningen om olycksfallsförsäkring

för lantbruksföretagare. I propositionen föreslås likväl att de fullmaktsbestämmelser i lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare som gäller denna fråga preciseras.

2.2. Lag om pension för lantbruksföretagare

Det föreslås att 10 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så att därtill fogas en fullmakt att genom förordning av statsrådet bestämma om förfallodagarna för försäkringspremier. Bestämmelser om förfallodagarna finns även nu i 17 § förordningen om pension för lantbruksföretagare, men en uttrycklig fullmakt att utfärda förordning om detta saknas. I 21 § lagen om pension för lantbruksföretagare finns en allmän fullmakt om att genom förordning utfärda stadganden om verkställigheten och tillämpningen av lagen.

De ändringar i förordningen om pension för lantbruksföretagare som arbetsgruppen föreslår förbättrar Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet. Därtill föreslås att ett nytt 5 mom. fogas till 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare på grundval av vilket staten garanterar lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet vid varje tidpunkt. Staten betalar vid behov i form av ett s.k. likviditetsbelopp ett så stort belopp till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt att dess likviditet tryggas. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt återbetalar ifrågavarande belopp omedelbart efter det dess likviditet på nytt har förbättrats. En motsvarande bestämmelse om statens likviditetsbelopp finns i folkpensionslagen (347/1956, 59 § 3 mom.) och i sjukförsäkringslagen (364/1963, 59 § 3 mom.).

En förbättring av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts varaktiga beredskap att klara av sina utgifter eftersträvas också. Till 13 § föreslås bli fogat ett nytt 6 mom. enligt vilket hälften av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts årliga normavkastning av placeringar under åren 2001 - 2004 i avsikt att förbättra likviditeten bokförs såsom en i 10 § 4 mom. avsedd ansvarsskuld. De medel som inflyter kan användas för att trygga betalningen av förmåner i enlighet med lagen om pension

för lantbruksföretagare och avträdelssystemen.

Enligt 13 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare beräknas normavkastningen av placeringar i enlighet med grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Enligt gällande grunder är normavkastningen av placeringar i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare lika med en med den i 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagarare (395/1961) avsedda beräkningsräntan överensstämmande ränta på försäkringspremieansvaret för grundpensionsskyddet i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare utan utsökningsfordringar. Till den ränteavkastning som då erhålls fogas dröjsmålsräntorna på försäkringspremierna enligt grundpensionsskyddet. Med uttrycket "försäkringspremieansvar", som används i beräkningsgrunderna, avses samma som med uttrycket "ansvarsskuld", som används i lagen. I 10 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare föreskrivs om bestämmande av ansvarsskulden. Ansvarsskulden är till sin karaktär en allmän reservering för betalning av kommande pensionsutgifter och för säkerställande av utbetalningarna.

2.3. Lag om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

Det föreslås att 15 § 3 mom. lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare ändras så att då statens andel och lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel bestäms skall hälften av den avkastning av placeringar enligt olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare som överstiger beräkningsräntesatsen sänka statens andel och hälften lantbruksföretagarnas andel. Motsvarande princip har i enlighet med de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna hittills iakttagits i praktiken. Praxis skrivs nu in i lagen. Ändringen genomförs så att de i lagen nu nämnda procentandelarna kvarstår och ett ovan avsett avdrag görs då statens och lantbruksföretagarnas slutliga betalningsandelar beräknas. I 1 mom. i paragrafen skrivs också in det förfarande som i detta nu iakttas och enligt vilket avkastningen av placeringar beräknas i enlighet med de grun-

der som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 13 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Därtill föreslås en precisering av hänvisningsbestämmelsen i 18 § 2 mom. som gäller indrivning av försäkringspremie. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringspremie indrivs fortsättningsvis i samband med lantbruksföretagarnas pensionsförsäkringspremie på det sätt som föreskrivs om indrivning av försäkringspremier i lagen om pension för lantbruksföretagare och förordningen om pension för lantbruksföretagare som utfärdats med stöd av den.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Eftersom hälften av den i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedda normavkastningen av placeringar bokförs såsom ansvarsskuld ökar statens finansieringsandel med ca 6 milj. mk per år under de fyra följande åren. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet förbättras eftersom de medel som står till disposition för att trygga likviditeten (ansvarsskulden) på motsvarande sätt uppskattas öka med sammanlagt ca 24 milj. mk under åren 2001 - 2004. Efter det återgår man till nuvarande praxis när det gäller bestämmande av statens andel.

Ökningen av de medel som står till disposition för att trygga likviditeten höjer likväl framöver normavkastningen av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts placeringar och inverkar sålunda för sin del minskande på statens finansieringsandel. Ränteavkastningen av placeringar, som minskar statens andel, ökar stegvis under de fyra åren och är från och med det femte året ca 1,2 milj. mk högre per år i jämförelse med den nuvarande ränteavkastningen av placeringar. En eventuell överskridning av normavkastningen förstärker Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet medan en underskridning försämrar den i motsvarande mån.

Att trygga Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet med statens likviditetsbelopp medför obetydliga räntekostnader för staten för den tid under vilken likviditetsbelopp måste tillgripas. Från Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts synpunkt minskar ett

ibruktage av systemet det behov av förberedelser som hänför sig till exceptionella likviditetsstörningar och gör det sålunda möjligt att placera likviditetstillgångarna mera långsiktigt och effektivare än vad nu är fallet. Detta ökar i någon mån Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts ränteintäkter.

De föreslagna ändringarna i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare har inga ekonomiska verkningar jämfört med nuläget.

De föreslagna lagändringarna har inga omedelbara ekonomiska verkningar på lantbruksföretagarna. Den förflyttning av förfallodagarna som avses bli förverkligad genom en ändring av förordningen förbättrar däremot lantbruksföretagarnas möjligheter att betala sin försäkringspremie i tid. Detta har också en gynnsam inverkan på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet och ökar även i viss mån ränteavkastningen.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samråd med Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Propositionen baserar sig på de förslag som gjorts av den arbetsgrupp för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet som nämns i avsnitt 1.6.

5. Närmare bestämmelser

Avsikten är att ändra förordningen om pension för lantbruksföretagare så att förfalloda-

garna för försäkringspremien ändras till den 25 februari, maj och oktober. Genom att tidigarelägga förfallodagarna till den 25 i stället för den sista dagen i månaden säkerställs att försäkringspremieinkomsterna står till disposition då pensionerna för därpå följande månad betalas. Den förfallodag som flyttas från augusti till oktober är tidsmässigt närmare betalningstidpunkten för lantbruksstöden och förbättrar därför lantbruksföretagarnas betalningsförmåga.

Periodiseringen av statens förskottsposter avses också bli ändrad så att den ändrade betalningsdagen i slutet av året beaktas. Den i förordningen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare föreskrivna periodiseringen av förskotten på statsandelen och grundskyddsandelarna ändras på motsvarande sätt. Det är likaså meningen att jord- och skogsbruksministeriet avträdesystemvis utreder de författningsändringar som en exceptionell periodisering av statsandelen förutsätter.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001 och 13 § 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare skall vara i kraft till den 31 december 2004.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 10 och 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 10 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1319/1995, samt
fogas till 13 §, sådan den lyder i lag 913/1981 och 1656/1993, nya 5 och 6 mom. som följer:

10 §

En lantbruksföretagare är skyldig att för pensionsskyddet enligt denna lag betala en försäkringspremie som beräknas på arbetsinkomsten. Försäkringspremien betalas enligt nedsatt procentsats till den del arbetsinkomsten är högst 10 500 mark, enligt mellanprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 10 500 mark, men är högst 16 500 mark, och enligt basprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 16 500 mark. Om förfallodagarna för försäkringspremien bestäms genom förordning av statsrådet.

pensioner och övriga förmåner enligt denna lag, skall staten till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt betala ett så stort belopp att lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*).

Utan hinder av 1 mom. skall vid bestämmande av den andel som bekostas av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt under åren 2001 - 2004 beaktas hälften av den enligt de i 4 mom. avsedda grunderna beräknade avkastningen av placeringar och skall den andra hälften av avkastningen av placeringar i avsikt att förbättra pensionsanstaltens likviditet bokföras såsom en i 10 § 4 mom. avsedd ansvarsskuld.

13 §

Utöver vad som ovan i denna paragraf bestäms om statens andel av kostnaderna för

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.
De i denna lag nämnda beloppen motsvarar det löneindextal som har fastställts för 1970.

2.

Lag**om ändring av 15 och 18 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 15 § 1 och 3 mom. samt 18 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 15 § 1 och 3 mom. i lag 878/1998 och 18 § 2 mom. i lag 330/1985, som följer:

15 §

Totalkostnaderna finansieras genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel, statens andel och avkastningen av placeringar. Avkastningen av placeringar beräknas enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 13 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel är 32,95 procent och statens andel lika så 32,95 procent av totalkostnaderna. Från lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel och statens andel avdras likväl till lika stora delar det belopp, med vilket avkastningen av placeringar överskrider avkastningen enligt den beräkningsräntesats som anges i de grunder som avses i 13 § 3 mom. Till lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel som erhålls på detta sätt fogas ytterligare en procentsats motsvarande den andel av alla försäkringars sammanlagda ar-

betsinkomster som utgörs av de i 21 § 1 mom. avsedda frivilliga grundförsäkringarnas sammanlagda arbetsinkomster och så att motsvarande procentsats dras av från statens andel.

18 §

Försäkringspremien uppbärs i samband med försäkringspremien enligt lagen om pension för lantbruksföretagare så som i nämnda lag och i förordningen om pension för lantbruksföretagare (667/1969) föreskrivs om indrivning av försäkringspremier. Från arbetsskadeersättning får avdras ersättningstagarens obetalda försäkringspremier enligt denna lag och enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, varvid bestämmelserna i förordningen om pension för lantbruksföretagare skall iakttas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Helsingfors den 6 oktober 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av 10 och 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 10 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1319/1995, samt
fogas till 13 §, sådan den lyder i lag 913/1981 och 1656/1993, nya 5 och 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

10 §

En lantbruksföretagare är skyldig att för pensionsskyddet enligt denna lag betala en försäkringspremie som beräknas på *hans* arbetsinkomst. Försäkringspremien betalas enligt nedsatt procentsats till den del arbetsinkomsten är högst 10 500 mark, enligt mellanprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 10 500 mark, men är högst 16 500 mark, och enligt basprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 16 500 mark.

Föreslagen lydelse

10 §

En lantbruksföretagare är skyldig att för pensionsskyddet enligt denna lag betala en försäkringspremie som beräknas på arbetsinkomsten. Försäkringspremien betalas enligt nedsatt procentsats till den del arbetsinkomsten är högst 10 500 mark, enligt mellanprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 10 500 mark, men är högst 16 500 mark, och enligt basprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 16 500 mark. *Om förfallodagarna för försäkringspremien bestäms genom förordning av statsrådet.*

13 §

Utöver vad som ovan i denna paragraf bestäms om statens andel av kostnaderna för pensioner och övriga förmåner enligt denna lag, skall staten till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt betala ett så stort belopp att lantbruksföretagarnas pensionsanstalts likviditet vid varje tidpunkt är till-

räckligt tryggad (likviditetsbelopp).

Utan hinder av 1 mom. skall vid bestämmande av den andel som bekostas av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt under åren 2001 - 2004 beaktas hälften av den enligt de i 4 mom. avsedda grunderna beräknade avkastningen av placeringar och skall den andra hälften av avkastningen av placeringar i avsikt att förbättra pensionsanstaltens likviditet bokföras såsom en i 10 § 4 mom. avsedd ansvarsskuld.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

De i denna lag nämnda beloppen motsvarar det löneindextal som har fastställts för 1970.

2.

Lag

om ändring av 15 och 18 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 15 § 1 och 3 mom. samt 18 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 15 § 1 och 3 mom. i lag 878/1998 och 18 § 2 mom. i lag 330/1985, som följer:

Gällande lydelse

15 §

Totalkostnaderna finansieras genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel, statens andel och avkastningen av placeringar.

Föreslagen lydelse

15 §

Totalkostnaderna finansieras genom en grundskyddsandel, lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel, statens andel och avkastningen av placeringar. Avkastningen av placeringar beräknas enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 13 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Lantbruksföretagarnas försäkringspremie-

Lantbruksföretagarnas försäkringspremie-

Gällande lydelse

andel är 32,95 procent och statens andel liksom 32,95 procent av totalkostnaderna. Till lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel skall dock fogas en procentsats motsvarande den andel av alla försäkringars sammanlagda arbetsinkomster som utgörs av de i 21 § 1 mom. avsedda frivilliga grundförsäkringarnas sammanlagda arbetsinkomster och så att motsvarande procentsats dras av från statens andel.

18 §

Försäkringspremien uppbärs i samband med försäkringspremien enligt lagen om pension för lantbruksföretagare på de betalningsdagar som avses i förordningen om pension för lantbruksföretagare (667/69). Från arbetsskadeersättning får avdras ersättningstagarens obetalda försäkringspremier enligt denna lag och enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, varvid stadgandena i nämnda förordning skall iaktas på motsvarande sätt.

Föreslagen lydelse

andel är 32,95 procent och statens andel liksom 32,95 procent av totalkostnaderna. *Från lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel och statens andel avdras likväl till lika stora delar det belopp, med vilket avkastningen av placeringar överskrider avkastningen enligt den beräkningsräntesats som anges i de grunder som avses i 13 § 3 mom. Till lantbruksföretagarnas försäkringspremieandel som erhålls på detta sätt fogas ytterligare en procentsats motsvarande den andel av alla försäkringars sammanlagda arbetsinkomster som utgörs av de i 21 § 1 mom. avsedda frivilliga grundförsäkringarnas sammanlagda arbetsinkomster och så att motsvarande procentsats dras av från statens andel.*

18 §

Försäkringspremien uppbärs i samband med försäkringspremien enligt lagen om pension för lantbruksföretagare *så som i nämnda lag och i förordningen om pension för lantbruksföretagare (667/1969) föreskrivs om indrivning av försäkringspremier.* Från arbetsskadeersättning får avdras ersättningstagarens obetalda försäkringspremier enligt denna lag och enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, varvid *bestämmelserna i förordningen om pension för lantbruksföretagare* skall iaktas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

